

Szegedi Péter

Pálya a magasban

Game over

Noha a labdarúgást Magyarországon születésétől kezdve erőszakos sportágnak tartották, az első világháború előtt csak szórványos tudósítások jelentek meg a mérkőzéseket kísérő agresszív cselekményekről. A háború, a forradalmak, az erőszak „megélése” azonban az emberekben olyan gátakat döntött le, melyek hiánya nagyban befolyásolta a futballerőszak magas szintjét is. 1919-et követően szinte természetessé vált a játékosok közötti agresszió, a vehemensebb drukkerek pedig gyakran verték össze a mérkőzést – színtük – pártosan vezető bírót, vagy a nem szimpatikus ellenfél játékosait.

Sokáig a labdarúgó-szövetség és a rendőrség is tehetetlen volt a rendbontókkal szemben. Ami 1921 őszén történt, azt tekinthetjük az általános „rendteremtés”, az ország konszolidációja részének. A Belügyminisztérium által szeptemberben, 84.447/1921. B.M. számú, „A foot-

land *Nieuwe Rotterdamische Courant* szerint Budapesten „leggyakrabban durva játék keretében találkozunk egymással a csapatok. Ennek folytán nemcsak számos baleset fordul elő, hanem a nagyszámú közönség is annyira izgatott lesz, hogy sok verekedés fordul elő. Ennek elkerülése végett legújabbán rendőri csapatok szállják meg a sportpályákat. (...) A rendőrségnek ilyenmű beavatkozása a játék menetébe valóságos »unikum« a futballsport annaleszeiben.”

A *Sporthirlap* szerint a bírói hatalom negligálásával „megdőlnék a futballsport alappillérei: hogy a két tizenegy közötti vitákat egy pártatlan s erre képesített embernek kell eldöntenie”. Ugyanakkor hozzátették, „nagyon kívánatos, hogy az erélyes rendszabályok mielőbb meghozzák a maguk hasznos eredményét, mert ha a botrányok tovább folytatódnak, úgy külföldön nemsokára futballistáink is úgy fognak szerepelni, mint a puszták megfékezhetetlen fiai”. A *Nemzeti Sport* jóval megértőbb volt, azzal érveltek, hogy a rendőrség csak akkor avatkozhat a játék menetébe, ha a közrendet kell védenie, vagyis megszüntethetik a mérkőzéseket, őrizetbe vehetnek embereket – de nem ítélnétek gólt.

A belügyi rendelet és a rendőrségi átirat nem hozott átütő eredményt. Az 1921. december 11-én rendezett bajnoki fordulóban az első három osztály 36 mérkőzésén 33 játékost állítottak ki, a *Sportlap* megállapította: „Befejezéséhez közeledik az őszi szezon, és a temperamentum-túltergésben szenvedő játékosok sietnek magukat

ball-mérkőzéseken tapasztalt durva játékmód megszüntetése érdekében” kiadott körrendelete az egyesületeket tette felelőssé, hogy játékosait a „leggondosabban válogassák meg”, akik erre nem voltak hajlandók, azokat megfenyegették, hogy a belügyminiszter klubjukat „alapszabály-ellenesnek fogja tekinteni”. Az MLSZ számára előírták, hogy utasítsák a bírakat a durván játszó labdarúgók azonnali kiállítására. Nagy vihart kavart a rendelet azon passzusa, amely a rendőrt a mérkőzés bírójára főlé helyezte: „A mérkőzéseket vezető bíró köteles a mérkőzésre kirendelt ügyeletes rendőrtisztviselőnek a mérkőzés zavartalan menetére, illetőleg a rend fenntartására vonatkozó utasításait minden ellenkezés nélkül pontosan teljesíteni. Ellenkező esetben az ügyeletes rendőrtisztviselő jogosult a mérkőzés további folytatását azonnal beszüntetni.”

A BM-rendelettel párhuzamosan a budapesti rendőr-főkapitányság átiratot intézett az MLSZ-

még a téli pihenő előtt kitombolni. (...) A futballfékezhetetlen Rózsa Sándorai vígan folytatják tovább üzelmeiket.”

A legsúlyosabb incidens a Hungária körúton, az MTK–KAC mérkőzés után történt. A vendégek 1:0-s vezetésénél, a lefújás előtt egy perccel az egyik hazai játékos lövése a büntetőterületen belül egy kispesti karját érte, a bíró 11-est ítélt, amit az MTK értékesített. A kispesti drukkereket felháborította a bírói ítélet, a *Sportlap* szerint Schissler bíró pedig a mérkőzés végén „elkövette azt a taktikai hibát, hogy a pálya túlsó feléről indult az öltözőbe, és miközben a pálya közepén tartott, az állóhely közönsége már szintén betört a pályára, és így pillanat alatt körülfogta. És ekkor az elülső kijárat felé igyekezett, ahelyett, hogy az öltöző felé tartott volna, ahol a rendőrség készenléte helyezkedett. Így módja volt a csőcseléknek reátámadni és ütlegelni, amire a rendőrség kivont karddal sietett segítségére és a nagy tumultusban az öltöző felé igyekezett utat törni. Egyik brutális csirkefogó épp abban a pillanatban sikerült ártalmatlanná tenni, amikor nyitott biciskával akart a bírónak menni. (...) Így csak pár rúgás és boxerütés árán szabadult, amelyek azonban szintén olyan súlyosak voltak, hogy a kabinban eszméletlenül esett össze, és az MTK orvosának kellett magához téríteni.”

A botrányos forduló követően a rendőrség egyetlen budapesti labdarúgó-mérkőzés megtartására sem adott engedélyt, így december

hez, melyben a futball szabályainak betartása feletti felügyeletet gyakorlatilag saját hatáskörébe vonta. Az átiratnak azt a részét elfogadták a szövetség vezetői, hogy az egyesületeknek minden nyilvános futballmérkőzésre előzetes engedélyt kell kérniük a rendőrségtől – ezzel vált ugyanis lehetővé, hogy a rendőrség megfelelő karhatalmat tudjon kiküldeni a mérkőzésekre. Azt viszont megengedhetetlennek tartották, hogy „joga van a rendőrségnek beavatkozni a mérkőzés menetébe minden olyan esetben, amikor úgy egyes személyek, mint a nagyközönség testi épsége veszélyeztetve van, sőt a rendőrség köteles be is tiltani a mérkőzést, ha a folytatás súlyosabb következményekkel járna.”

Nem meglepő, hogy e különös rendelet híre átlépte az országhatárt. Az osztrák *Sporttagblatt* úgy vélte, ha a rendeletet pontosan betartják, a rendőrség szerepe miatt a nemzetközi labdarúgó-szövetség bojkottálni fogja az MLSZ-t. A hol-

18-án csak a korábban engedélyezett magyar–lengyel találkozót lehetett megrendezni. A szövetség kérte, hogy legalább a nézők kirekesztésével játszassák le az alsóbb osztályú találkozókat, amit a rendőrség ugyan engedélyezett, de közben olyan hírek terjedtek el, hogy fél évre tiltják a budapesti futballt. A válogatott-találkozót követően hozott döntés szerint a rendőrség határozatlan időre nem engedélyezte nyilvános labdarúgó-mérkőzések rendezését – vagyis „csak” a nézőket tiltották ki a budapesti pályákról. A futballtilalom végül másfél hónapig tartott. Az MLSZ elnöksége február első napjaiban akart összeülni, hogy felkészüljenek arra a belügyminiszteri anketra, melyen a labdarúgó-szövetség és a rendőrség képviselői ültek tárgyalóasztalhoz. Az MTK közbenjárására azonban a rendőrkapitányság feloldotta a tilalmat, és február elején valamennyi mérkőzést közönség előtt rendezhették.

A rendőrség erőteljes fellépésének köszönhetően az 1920-as évek közepétől nagyobb találkozón csak elvétve fordultak elő rendbontások. Az alsóbb osztályokban viszont, ahol jóval szerényebb volt a rendőri biztosítás, gyakran megtámadták a vendégcsapatot vagy a játékvezetőt. Glück Jenő bíró vélhetően túlzott, de nem véletlenül mondta 1931-ben, hogy „a futballbírák legnagyobb része már fegyverrel megy ki a meccsre, és számíthatnak arra, hogy a bíró egyszer szorongatott helyzetében használni fogja a fegyvert”.